

TRIBUNA POLITICA

Giai or da las stivas e stanzas da scola

DA BRIGITTA M. GADIENT,
CUSSEGLIERA NAZIUNALA, CUIRA

Ils uffants e giuvenils vulan giugar, rir e siglir enturn. Els vulan emprender, viver e vegnir amads. Ma fitg savens vivan els en situaziuns difficilas, betg mo en territoris da crisa u da guerra, mabain era qua tar nus. Als geniturs manca il temp necessari per s'occupar dals uffants; en scola ed en il temp liber vegnan els confruntads cun stress u schizunt violenza. Bliers uffants

sa retiran alura en chombra per tadar musica, guardar televisiun u sa fatschentiar cun programs da computer, u ch'els s'inscuntran en gruppas sin via, a la staziun u en centers da cumpra. Er surpaisa u anorexia èn savens la consequenza d'ina tala moda da viver.

In studi da l'Universitad da Berna ha pir dacurt cumprovà scientificamain che nus tuts, ma oravant tut ils uffants e giuvenils, duvrain dapli contact cun la natira. Sch'els uffants e giuvenils pon giugar or en il liber, contribuescha quai ad in saun svilup dal moviment e da la coordinaziun, ma er da la

cumpetenzia sociala. Il studi cumprova che l'experiencescha collectiva en la natira sveglia sentiments positivs e reducescha la frustraziun, la gritta, la criminalitad ed il stress. L'experiencescha en la natira promova ultra da quai sentiments da convivencia e da cuminanza, ma er l'abilitad da sa concentrar, damai tut aspects essenzials er per la scola. Gia lieus d'inscunter natirals en spazis urbans, sco parcs e curtins, èn ordvart impurtants, ma anc pli essenzials èn lieus da giugar en la natira libra, en ils guauds, las muntognas, en nossa cuntrada unica.

Noss perdavants han adina vivì en e cun la natira. Oz n'è quai deplorablmain per la maiortad da la populaziun svizra betg pli il cas. Ma nus avain la fortuna ch'i dat en noss pajais anc adina numerusas pussaivladads per sa recrear en la natira. Pertge betg visitar ina giada in bain puril ed emprender cun quella chaschun insatge davart la lavur odierna da noss purs e la valor d'in nutriment sanadaivel? E pertge betg chaminar cun il selvicultur u ils battasendas tras il guaud ed integrar a moda divertenta la biologia e la botanica? U far in viadi en bartga u in'excursiun tras structures e furmaziuns geologicas fascinantas, etc.?

Ina campagna da prevenziun cun la finamira da megliar la situaziun en nossas scolas, da promover la sanadad da nossa populaziun e da cumbatter il stress, las drogas e la violenza, stuess pia motivar la glieud dad ir or da las stivas e stanzas da scola e giudair dapli la natira. E quai betg mo durant las vacanzas da stad!